

Bijlage I Uitwerking beleidsuitgangspunten

1. Algemene beleidsuitgangspunten

1. *Handhaving dient ter borging van de veiligheid en gezondheid en ter voorkoming van gevaar, hinder en overlast.*

Het waarborgen van “Veiligheid en Gezondheid” staat voorop bij handhaving. Daarnaast is het voorkomen van “hinder en overlast” een leidend begrip bij de handhaving op het gebied van openbare orde. De handhavingsactiviteiten dienen zich dan ook te richten op het voorkomen van activiteiten en gedragingen die de veiligheid en gezondheid in gevaar kunnen brengen en/of hinder en overlast veroorzaken. Toezicht en handhaving dienen bij te dragen aan een leefbare en evenwichtige lokale samenleving.

2. *Bij de handhaving dient het zelfregulerend vermogen (eigen verantwoordelijkheid) van burgers en bedrijven te worden bevorderd.*

Bij het beheersen van risico's heeft de gemeente een cruciale positie. Het college van De Ronde Venen onderkent dit en geeft aan de beheersing van deze risico's vorm door een gestructureerde en beleidsmatige aanpak. Dat wil echter niet zeggen dat het gemeentebestuur als enige verantwoordelijkheid draagt bij het naleven van regels en daarmee het beheersen van risico's. De rijksoverheid heeft in de afgelopen jaren ingezet op deregulering. Een belangrijk argument daarbij was dat de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven centraal zou moeten staan in het overheidsbeleid. De verantwoordelijkheid voor de naleving van regels ligt dan ook in eerste instantie bij de burgers en de bedrijven zelf.

Voorwaarde voor het beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de burger is wel dat een ieder die het betreft zich bewust is van de risico's en ook het vermogen heeft om die risico's te verminderen of weg te nemen. Om dat bewustzijn te verhogen zal de beleidsinspanning van de gemeente zich moeten richten op adequate voorlichting over regelgeving en risico's. Daarnaast zal de handhaving zich vooral moeten richten op situaties waarin de eigen verantwoordelijkheid van de burger onvoldoende wordt ingevuld.

3. *Handhaving dient ter verbetering van het naleefgedrag*

Veel van de door de gemeente te handhaven regels zijn wettelijk bepaald (de Wabo, het Bouwbesluit, de Woningwet, de Drank- en Horecawet, de Wet kinderopvang et cetera). De gemeente kan de handhaafbaarheid hiervan niet direct beïnvloeden.

De regels die de gemeente zelf vaststelt zijn verordeningen, beleid, bestemmingsplannen en vergunningvoorschriften.

Regels zijn handhaafbaar als ze voldoen aan een aantal criteria:

1. actueel: op basis van geldende wetgeving en beleid, passend bij de actuele maatschappelijke situatie;
2. éénduidig: op één manier uit te leggen en niet tegenstrijdig;
3. controleerbaar: gebaseerd op zichtbare en/of meetbare feiten.

Bovendien moeten regels consequent worden toegepast, omdat anders de geloofwaardigheid en rechtspositie van de gemeente in het geding zijn. Afwijken van vastgesteld beleid zou slechts in absolute uitzonderingsgevallen mogelijk moeten zijn. Als de uitzondering regel wordt dan zal de regelgeving moeten worden aangepast. Een andere insteek is niet het aanpassen van regels, maar het beïnvloeden van gedrag.

Regels moeten voor iedereen duidelijk en bekend zijn. Niet alleen uit preventief oogpunt, maar ook om geen (juridisch) verwijt te krijgen dat men onvoldoende is geïnformeerd.

Als regels actueel en éénduidig zijn en ook consequent worden gecontroleerd en gehandhaafd, zal het draagvlak om aan de regels te voldoen (vanzelf) vergroten.

4. *Handhaving van wet- en regelgeving is vanzelfsprekend en staat in de gemeente De Ronde Venen niet ter discussie*

Handhaving is het centrale instrument om naleving van regelgeving te bereiken. Deze regels zijn verankerd in de wetgeving om bepaalde doelen te realiseren. Het gemeentelijk beleid past binnen die wettelijke regels en vloeit derhalve niet alleen voort uit de wettelijke verplichting.

Handhaving omvat alle activiteiten van de gemeente die gericht zijn op de naleving:

- preventie door voorlichting;
- het houden van toezicht op naleving van regelgeving;
- het - waar nodig - nemen van maatregelen en toepassen van bestuurlijke - en/of strafrechtelijke sancties; maatregelen en sancties dienen proportioneel te zijn.

De fase van handhaving wordt beschouwd als sluitstuk van het gehele handhavingproces. Op het moment dat een handhavingzaak in deze fase terecht is gekomen, betekent dit dat na een zorgvuldige afweging van belangen in het voortraject en het bekijken van de mogelijkheden tot legalisatie, de betreffende zaak niet anders kan worden opgelost dan middels handhaving. Dit houdt in dat in de voorafgaande fasen het nodige overleg met de overtreder heeft plaatsgehad en dat handhavingsacties worden afgemaakt tot aan het moment dat dit tot een oplossing heeft geleid.

5. *Handhaven dient een maatschappelijk doel is niet een doel op zich. Bij handhaving dient eerlijkheid en redelijkheid in de benadering van burgers en bedrijven door de overheid te zijn gewaarborgd, waarbij als uitgangspunt geldt dat moedwillige overtreders dienen te worden aangepakt.*

Hoewel het uitgangspunt is dat wetten en regels dienen te worden nageleefd en dus tegen overtredingen moet worden opgetreden, dient bij het toezicht op de naleving de redelijkheid niet uit het oog te worden verloren. Het uitgangspunt is: proportioneel optreden.

Dit betekent dat het strikt handhavend optreden door middel van het opleggen van sancties, gelet op de omstandigheden van het geval niet altijd noodzakelijk en/of redelijk is. Het opleggen van sancties is dan ook geen doel op zich; het meedenken in oplossingen moet voorop staan om zo te proberen in het voortraject tot een oplossing te komen. Handhaven is het sluitstuk van dat traject.

6. *Gedogen conform de nota "Grenzen aan gedogen" van de rijksoverheid. Het in redelijkheid handhaven is niet gelijkgesteld aan gedogen.*

In de kabinetsnota 'Grenzen aan gedogen' is vastgelegd onder welke omstandigheden en op welke wijze gedogen aanvaardbaar is.

Het gedogen van overtredingen is daarbij geen uitgangspunt. Dit betekent dat het gemeentebestuur slechts gedooft bij hoge uitzondering en dan nog slechts indien van een overgangperiode sprake is, waarbij concreet uitzicht is op legalisatie. Hierbij spreken wij van actief gedogen in de zin dat er altijd een formeel gedoogbesluit wordt genomen.

7. *Toezicht en Handhaving dienen transparant te zijn.*

Voor burgers en bedrijven moet het helder zijn wat men kan verwachten als het gaat om toezicht en handhaving.

Het beleid, het uitvoeringsprogramma en de organisatie dienen zodanig transparant ingericht te zijn dat zowel de bestuurlijke, als de ambtelijke organisatie gemakkelijk verantwoording kunnen afleggen over de prestaties op het gebied van toezicht en handhaving.

8. *Overtredingen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen en rechtsgelijkheid dient zoveel mogelijk te worden bevorderd.*

Goede communicatie en informatie over handhaving kan als aanvullend instrument bijdragen aan het voorkomen van overtredingen. De organisatie dient dit instrument zoveel mogelijk in te zetten. Verder is het van belang om gelijke gevallen gelijk te behandelen, zodat willekeur wordt voorkomen. De gemeente De Ronde Venen dient consequent te zijn en rechtsgelijkheid na te streven. Dit draagt tevens bij aan de transparantie.

2. **Procesmatige uitgangspunten**

1. *De communicatie bij handhaving dient intensief en doelmatig te zijn*

Communicatie is een essentieel onderdeel van de handhaving. Door een goede communicatie kan het begrip bij burgers en bedrijven voor regels en het toezicht op de naleving vergroot worden. Een groter begrip voor de regels en het toezicht op de naleving ervan vergroot bovendien het zelfregulerend vermogen van burgers en bedrijven. Hoewel een ieder wordt geacht de wet te kennen bestaat de mogelijkheid dat burgers en bedrijven regels overtreden zonder dat men zich er van bewust is. Een goede en actieve communicatie van (wijzigingen) in wet- en regelgeving en beleid is dan ook een wezenlijk onderdeel van handhaving om ervoor te zorgen dat overtredingen zoveel als mogelijk worden voorkomen. Actieve communicatie kan zo bijdragen aan het voorkomen van overtredingen. Dit geldt ook bij de communicatie over toezicht- en handhavingacties. Actieve communicatie over toezicht- en handhavingacties kan potentiële overtreders doen besluiten hun illegale handelingen na te laten.

2. *Bij toezicht en handhaving moeten de betrokken afdelingen zoveel mogelijk samenwerken met andere afdelingen en externe partners, zoals politie en brandweer, dit betekent: integraal denken*

Het feit dat binnen de gemeente de te onderscheiden handhavingstaken betrekking hebben op verschillende beleidsvelden maakt het noodzakelijk dat de betreffende afdelingen bij de uitvoering van haar specifieke taken rekening dienen te houden met de werkvelden van de andere afdelingen en organisaties. Een goede samenwerking en afstemming tussen de gemeentelijke afdelingen kan de effectiviteit van de handhaving vergroten en bovendien ervoor zorgen dat de waardering van de burger toeneemt. De verschillende afdelingen dienen elkaars ogen en oren te vormen om zo bij te dragen tot een beter product.

Door een goede samenwerking kunnen beide partijen elkaar in de uitvoering van de verschillende taken versterken en wordt voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan in het optreden naar buiten toe. De gemeente De Ronde Venen treedt zoveel mogelijk uniform naar buiten.

3. *Toezicht en handhaving vinden plaats in een cyclus van beleid, uitvoering, evaluatie en bijsturing.* Een optimale handhavingsorganisatie wordt gerealiseerd in een cyclisch proces van beleid, uitvoering, evaluatie en bijsturing. De kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in de Wabo en de Bor onderschrijven dit. De kwaliteitseisen beogen een transparante en systematische manier van werken. Met een dergelijke werkwijze kan het college van De Ronde Venen sturen op (landelijke) ontwikkelingen, beleidskeuzes, prioriteiten en de in te zetten capaciteit.
4. *Het proces van toezicht en handhaving is erop gericht om een optimale afstemming tussen visie, beleid en uitvoering te krijgen met de mensen en middelen die hiervoor beschikbaar zijn.* De gemeente De Ronde Venen streeft er naar om binnen het integrale toezicht en handhaving mensen en middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. Dit vraagt om een transparant en praktisch, goed uitvoerbaar beleid, realistische uitvoeringsprogramma's en een hierop ingerichte organisatie. Met het Integraal handhavingsbeleidsplan en het uitvoeringsprogramma wordt hiermee een start gemaakt.

3. Organisatorische uitgangspunten

1. Handhaving dient waar mogelijk integraal plaats te vinden

Handhaving is te definiëren als het houden van toezicht op naleving van wet- en regelgeving en waar nodig het afdwingen hiervan. De gemeente De Ronde Venen is verantwoordelijk voor de handhaving van een veelheid aan wet- en regelgeving. Hiervoor zijn op dit moment verschillende organisatieonderdelen binnen de gemeente De Ronde Venen verantwoordelijk en het toezicht en de handhaving vindt daarom nog sectoraal (per beleidsveld) plaats. Dat maakt het geheel complex en onoverzichtelijk en dit betekent een beperkte efficiency waar het gaat om inzet van mensen en middelen. Steeds meer gemeenten maken de overstap van sectorale naar integrale handhaving waarbij zoveel mogelijk gemeentelijke handhavingstaken worden geïntegreerd, zowel beleidsmatig als in de uitvoering en de organisatie. De gemeente De Ronde Venen streeft een zo volledig mogelijke integratie van toezicht en handhaving na.

Integrale handhaving biedt een aantal voordelen, zoals:

- uniformiteit in aanpak bij gemeentelijke handhavingsactiviteiten;
- efficiënte en effectieve inzet van mensen en middelen; dit kan door het toezicht op meerdere zaken tegelijk; dit betekent niet dat een toezichthouder van alle relevante beleidsterreinen alles moet afweten, maar wel beschikt over globale kennis van de andere beleidsterreinen om overtredingen te signaleren en door te geven (oog- en oorfunctie)
- vergroten van de rechtsgelijkheid: iedereen wordt gelijk behandeld door het hanteren van een uniforme werkwijze voor de betrokken beleidsvelden.

2. De 'klant' dient centraal te staan. Waar mogelijk wordt in het voortraject meegedacht in oplossingen.

De handhavingsorganisatie wordt gevraagd om met de klant (burgers en bedrijven) mee te denken in oplossingen. Zoals eerder is gesteld is handhaving het sluitstuk van het traject. Pas als er geen alternatief voor handen is en het vinden van een oplossing heeft in het voortraject geen succes gehad, dan wordt handhaving ingezet.

3. *De handhavingsorganisatie moet op een zo adequaat mogelijk niveau worden ingericht. Handhaving dient in beginsel plaats te vinden met de bestaande beschikbare capaciteit, waarbij er wel gestreefd dient te worden naar een zo efficiënt mogelijke inzet van mensen en middelen met behoud en waar mogelijk verbetering van de kwaliteit.*

Het gemeentebestuur realiseert zich dat beleidsveranderingen en het afstemmen van uitvoering op dat beleid de nodige personele en/of financiële consequenties met zich mee kunnen brengen. De gemeente De Ronde Venen streeft een zo integraal mogelijke handhavingsorganisatie en een zo adequaat mogelijk niveau van toezicht en handhaving na. Om dit te bereiken wordt gekeken naar het maximaal bereikbare met de huidige inzet van mensen en middelen.